ሰ/መ/ቁ. 105332

28 ቀን 2009 ዓ.ም

ዳኞች አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ሱልጣን አባተማም

መስጠፋ አህመድ

ተኽሊት ይመስል

አመልካች አቶ ገብረመድህን ግዛቸው አልቀረቡም

ተጠሪ፡- 1. ወ/ሮ መሰረት መኮንን አልቀረቡም

2. አቶ ፍቅርሰው አድማሱ አልቀረቡም

መዝገቡ መርምረን የሚከተለው ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍርድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመ/ቁ 80678 ሚያዝያ 1 ቀን 2006 ዓ.ም የሰጠው ብይንና የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁ 139926 ሰኔ 17 ቀን 2006 ዓ.ም የሰጠውን ውሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው፡፡ ጉዳዩ የስራ ውል ከህግ አግባብ ውጭ ተቋርጧል በሚል መንገድ የቀረበ ክስ የሚመለከት ነው፡፡ በስር ፍ/ቤት አመልካች ከሳሽ ተጠሪዎች ተከሳሽ ሆነው ተከራክረዋል

1. የክርክር መነሻ አመልካች ኪንግ ማክሬል ካሬና ሬስቶራንት በሚል መጠሪያ በሚታወቀው የንግድ ድርጅት ውስጥ እንዲሰራ ሁለተኛ ተከሳሽ /ሁለተኛ ተጠሪ/ ያቀረበውና ሰኔ 24 ቀን 2005 ዓ.ም ሁለተኛ ተከሳሽ ከስራ ያባረረው መሆኑን ገልፆ፣ በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ መሰረት መብቱ እንዲከበርለት ሀምሌ 29 ቀን 2005 ዓ.ም የተባለ ክስ አቅርቧል፡፡ ሁለተኛ ተከሳሽ ከከሳሽ ጋር የአሰሪና ሰራተኛ ግንኙነት የለኝም፡፡ የኪንግማክሬል ካፌና ሬስቶራንት ባለቤት አይደለሁም የከሳሽም

አሰሪ አይደለሁም የሚል የክስ መቃወሚያ በማቅረቡ ከሳሽ /አመልካች/ የካቲት 21 ቀን 2006 ዓ.ም ክሱን በማሻሻል በሁለቱ ተጠሪዎች ላይ ክሱን በማቅረብ ፍርድ ቤቱ ከሁለቱ ሰዎች ማንኛቸው ለስራ ውሉ ከህግ አግባብ ውጭ መቋረጥ ኃላፊ እንደሆኑ ለይቶ እንዲወሰንለት ጥያቄ አቅርቧል፡፡

2. ተጠሪ ክሱን አሻሽሎ ካቀረበ በኋላ አንደኛ ተጠሪ ቀርቦ ከሳሽ የማይመለከተውን ሁለተኛ ተከሳሽ ይዘው ክስ አቅርቦ የቆየ መሆኑን ገልፆ በእኔ በድርጅቱ ባለቤትና አሰሪው ላይ ክስ ያቀረበው የስራ ውሉ ከተቋረጠ ከስድስት ወር በኋላ በመሆኑ ክሱ በይርጋ ይታገዳል በማለት የመጀመሪያ የክስ መቃወሚያ አቅርባለች የስር ፍ/ቤት ሁለተኛውን ተከሳሽ ያሳደገችው አንደኛ ተከሳሽ እንደሆነች የገለፀች መሆኗንና ሁለተኛ ተከሳሽ የንግድ ድርጅቱን

ስትከፍት የተወሰነ ገንዘብ ያረዳትና ያንግድ ድርጅቱን ያየከፈተላት መሆኑን ከሳሽንም ያቀረጠረዉ ሁለተኛ ተከሳሽ መሆኑን ግራ ቀኙ ባደረጉት ክርክር እንደተገለፀ፤ በዉሣኔዉ አስፍሮ ይህም ሁለተኛ ተከሳሽ የድርጅቱ ባለቤት ወይም ሥራ እስኪያጅ መሆኑን ያማያሳይ በመሆኑ ከሳሽ በሁለተኛዉ ተከሳሽ ላይ ክስ በማቅረብ የምችልበት መብትና ጥቅም የለዉም አንደኛ ተከሳሽ ያቀረበችዉን ይርጋ መቀወሚያ በተመለከተ ካሳሽ ሀምሌ 29 ቀን 2005 ዓ.ም ክስ ያቀረበዉ ጉዳዩ በማይመለከተዉ በሁለተኛዉ ተከሳሽ ላይ ነዉ ከሳሽ በድርጅቱ ባለቤት በአንደኛ ተከሳሽ ላይ ክስ ያቀረበዉ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 162(3) የተደነገገዉ ያስድስት ወር የይርጋ የጊዜ ገደብ ካለፈ ቦኋላ የካቲት 21 ቀን 2006 ዓ.ም አሻሽሎ ባቀረበዉ ክስ በመሆኑ ክሱ በይርጋ ቀሪ ነዉ በማለት ብይን ሰጥቷል፡፡ አመልካች በዚህ ብይን ቅርበመመሰንት ይግባኝ በፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርቧል፡፡ የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የግራቀኙን ክርክር ከሰማ በኋላ የስር ፍርድ ቤት የሰጠዉን ዉሣኔ አፅንቶታል፡፡

3. አመልካች መስከረም 13 ቀን 2007 ዓ.ም በተፃፈ የሰበር አቤቱታ አመልካች የሥራ ዉልከተዋዋልኩትና ከቀጠረኝ ሁለተኛ ተጠሪ ላይ በወቅቱ የክስ ማመልከቻዉን አቅርበዉ አንደኛ ተጠሪና ሁለተኛ ተጠሪ ዘመዳሞች እንደሆነና ሁለተኛ ተጠሪ የድርጅቱን ሥራ በማስተዳደር የንግድ ስራዉን በመምራት አስተዋፅኦ ያለዉ መሆኑ አልተካደም ይህ ብሆነ የመጀመሪያዉ ሀምሌ 29 ቀን 2005 ዓ.ም የቀረበዉት ክስ የይርጋ የጊዜ ገደብ መቀጠሩን የማይቋርጠዉን ሆኖ እያለ፤ አንደኛ ተጠሪን የከሰሰዉ የካቲት 21 ቀን 2006ዓ.ም በሚል ምክንያት ክሱ በይርጋ ቀሪ ይሆናል በማለት የሰጡት ብይን መሠረታዊ የሐግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ እንድታረምልኝ በማለት አመልክቷል ተጠሪዎች ጥር 22 ቀን 2007 ዓ.ም የተፃፈ መልስ አቅርበዋል፡ ተጠሪዎች አመልካች የንግድ ድርጅቱን ባለንብረት አጣርቶ ክስ ማቅረብ ሲገባዉ የማይመለከተዉን ሰዉ ክሶ አንደኛ ተጠሪን በሕጉ የተመለከተዉ ስድስት ወር ካለፈ በኋላ በክስ አካቲቶ ክሱን አሻሽሎ የቀረበ በመሆኑ ክስ በይርጋ ቀሪ ነዉ መባሉ ተገቢ በማለት መልስ ሰጥተዋል፡፡ አመልካች የካቲት 24 ቀን 2007 ዓ.ም የተፃፈ የመልስ መልስ አቅርቧል፡፡

4. ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በዚህ ሰበር ችሎት ግራ ቀኙ ያቀረቡት ክርክር ከላይ የተገለፀዉ ሲሆን እኛም የበታች ፍርድ ቤቶች የአመልካችን ክሱ በይርጋ ቀሪ ነዉ በማለት ዉድቅ ማድረጋቸዉ ተገቢ ነዉ ወይስ አይደለም የሚለዉን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል፡፡

5. ጉዳዩን እንደመረመርነው ኪንግ ማርኬል ካፌና ሬስቶራንት በሚል ስያሜ በሚታወቀው የንግድ መደብር ሠራተኛ ሆኖ መምራቱንና አመልካችንም በሠራተኝነት፤የቀጠረው ሁለተኛው ተጠሪ እንደነበር፤ አንድኛ ተጠሪ ሁለተኛ ተጠሪን ያሣደገችው መሆናና አንደኛ ተጠሪ ካፌና ሬስቶራንቱን ስትከፍት ሁለተኛው ተጠሪ በገንዘብ የረዳት መሆኑ፣ የንግድ መደብሩ አንደኛ ተጠሪ ስም የንግድ ፈቃድ ያወጣለትና የንግድ ድርጅቱ ለባቤት አንደኛ ተጠሪ መሆኗ የሥር ፍርድ ቤት በውሣኔው አረጋግጦ ያሰፈረው ፍሬ ነገር ነው። ከዚህ በተጨማሪ ሁለተኛ ተጠሪ የንግድ ሥራውን እንድንሠራ ከአንደኛ ተጠሪ በሰነድ የተሰጠው የውክልና ሥልጣን የሌለና በሕግ አግባብ የንግድ መደብሩ ሥራ አስኪያጅ ያለመሆኑና ነገር ግን አንደኛ ተጠሪ የምትሠራውን የኮፌና ሬስቶራንት ሥራ በመምራት በኩል በተግባር ተጨባጭ እገዛ ሲያደርግ የነበረ መሆኑ ከሥር ፍርድ ቤት ውሣኔ ለመረዳት ይቻላል።

6. ይህም በመሆኑ አመልካች የካፌውና ሬስቶራንቱ ባልተቤት ሁለተኛ ተጠሪ ነው በሚል እምነት ሀምሌ 29 ቀን 2005 ዓ.ም የሥራ ውሉ ከሕግ አግባብ ውጭ የተቋረጠ መሆኑን ገልፆ ክስ አቅርቧል። ይህም አመልካች በሁለተኛው ተጠሪ ላይ ክስ ያቀረበው የንግድ መደብሩ ባለቤትና እርግጠኛ አሠሪው ሁለተኛው ተጠሪ ነው በሚል እምነትና ቅን ልቦና መሆኑን የሚያሳይ ነው የቅን ልቦና በይርጋ ስህተት ምክንያት ተከሳሽ መሆን በማይገባው ሰው ስም ክስ ያቀረበ በሆነ ጊዜ የተገቢው ሰው ስም በተከሳሽነት እንዲተካ ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ መስጠት እንደሚችል በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 40 ንዑስ አንቀፅ 1 የተደነገገ ሲሆን ይህም ሲሆን ክሱ ተሻሽሎ በተተኪነት በሚገባው ሰው እንዲደርስ ሊደረግ እንደሚችል የፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 40 ንዑስ አንቀፅ 3 ይደነግጋል ፍርድ ቤቱ ከሳሽ የተከሳሽን ስም የተሳሳተው በቅን ልቦና መሆኑን በማመን ክሱን በማሻሻል በገዳዩ ትክክለኛ ተከሳሽ መሆን ያለበትን ሰው እንድተካ ወይም እንድጨምር ከፈቀደለት ከሳሽ በስህተት የተከሳሽን ስም ሣያካትት ክስ ካቀረበበት ጊዜ ጀምሮ የይርጋ የጊዜ ገደብ የሚያቋርጠው መሆኑን በፍታብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ 40 ንዑስ አንቀፅ 1 እና ንዑስ አንቀፅ 3 ድንጋጌና ከአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀፅ 164 ንዑስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ በጣምራ በማየት ለመረዳት ይቻላል።

7. ከዚህ አንፃር በአንደኛ ተጠሪና በሁለተኛ ተጠሪ ባለቸው ቅርብ ግንኙትና ሁለተኛ ተጠሪ የአንደኛ ተጠሪ ካፌና ሬስቶራንት የንግድ ሥራ በሚያደርገው ንቁ ተሣትፎ ምክንያትና አመልካችንም የቀጠረው ሁለተኛ ተጠሪ በመሆኑ ምክንያት ፤ ሶስተኛ ተጠሪ የንግድ መደብሩ ባለቤትና አሠሪ ነው በሚል ቅን ልቦና ተነስቶ አመልካች በሥር ፍርድ ቤት ክስ ካቀረበበት ሀምሌ 29 ቀን 2005 ዓ.ም ጀምሮ ጉዳዩ እስከተወሰነበት

ጊዜ ድረስ የይርጋ የጊዜ ገደቡ መቆጠሩ የሚቋረጥ በመሆኑ የሥር ፍርድ ቤት አመልካች በፍ/ሥ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር40 ንዑስ አንቀፅ1 እና ንዑስ አንቀጽ3 መሠረት ክሱን በማሻሻልና የአንደኛ ተጠሪን ስም በተከሳሽነት ጨምሮ የካቲት 21 ቀን2006 ዓም ያቀረበውን ክስ ብቻ በማመልከት ክስ በይርጋ ቀሪ ነው በማለት የሰጠውን ብይን ሣያርም ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት ማጥናቱ ከላይ የገለጽናቸውን የህግ ድንጋጌዎች ይዘት እጋዊ ውጤት ያላገናዘበና መሠረታዊ የህግ ስተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል፡፡

ውሳኔ

1. የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት ውሣኔ ተሸሯል
2. አመልካች ያቀረበው ክስ በይርጋ ቀሪ አይሆንም በማለት የፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 40 ንዑስ አንቀጽ 1 እና ንዑስ አንቀጽ3 እደዚሁም የአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 164 ንዑስ አንቀጽ1 መሠረት ውሣኔ ሰጥተናል፡፡
3. የፌደራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የአመልካችንና የአንደኛ ተጠሪን ክርክርና ማስረጃ ሰምቶ ውሣኔ እዲሰጥበት ጉዳዩን በፍ/ሥ/ሥ/ሥ/ ሕግ ቁጥር 341(1) መሠረት መልሱን ልከንለታል፡፡
4. በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኙ በየራሳቸው ይቻሉ፡፡

መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

አ/መ